

Odpadní vody a bezpečnost podzemních vod

OBECNÉ PRINCIPY VYPOUŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD DO VOD PODZEMNÍCH A JEHO POVOLOVÁNÍ

Mgr. Lea Petrová

Mgr. Martin Pták

Odbor ochrany vod
Ministerstvo životního prostředí

Porada s vodoprávními úřady – Skalský Dvůr
3. – 5. října 2022

Zdroje podzemní vody jsou jedinečným zdrojem kvalitní pitné vody. V ČR tvoří odběry podzemních vod stabilně asi kolem 48 % z celkového množství odebraných povrchových a podzemních vod pro veřejnou potřebu.

Podzemní vody jsou primárně určeny pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou (§ 29 vodního zákona).

Vypouštění odpadních vod je řešeno ustanovením § 38 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Za přesně definovaných podmínek může vypouštění přes půdní vrstvy napomáhat retenci vody v krajině.

Související právní předpisy – vypouštění do vod podzemních

- *Nařízení vlády č. 57/2016 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních*
- *Metodický pokyn MŽP k vypouštění odpadních vod do vod podzemních (byl vydán k NV č. 416/2010 Sb. – stále platný)*
- *Vyhláška č. 183/2018 Sb., o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu, ve znění pozdějších předpisů*
- *Vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů*
- *Vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci)*
- *a další ...*

Obecné principy

Preference vypouštění odpadní vod jsou obecně zakotveny v ustanovení § 5 odst. 3 vodního zákona (soulad se stavebními předpisy):

1. Odváděním odpadních vod **kanalizací** k tomu určenou,
2. Není-li kanalizace v místě k dispozici, odpadní vody se zneškodňují **přímým čištěním s následným vypouštěním do vod povrchových,**
3. Pokud není v daném případě technicky možné vypouštění do vod povrchových, tak lze vypouštět **do vod podzemních** (§ 38 odst. 9 vodního zákona),
4. V případě technické neproveditelnosti podle výše uvedených způsobů lze odpadní vody akumulovat v **nepropustné jímce** (žumpě) s následným vyvážením akumulovaných vod na zařízení schválené pro jejich zneškodnění.

Charakter odpadních vod

- Vypouštěné odpadní vody:

„..... vznikající převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech“

- **nesmí** obsahovat nebezpečné závadné látky (NZL) nebo zvláště nebezpečné závadné látky (ZNZL), dle § 39 odst. 3 vodního zákona,
- **„výjimečnost“** - pokud není v daném případě technicky možné nebo s ohledem na zájmy chráněné vodním zákonem nebo jinými právními předpisy možné nebo žádoucí, vypouštění odpadních vod do vod povrchových, je možné vypouštět odpadní vody do vod podzemních
- pojem **„výjimečně“** byl v rámci novelizace zákona v r. 2020 vypuštěn, nicméně stále nutné za výjimečné považovat

Povolení k nakládání s odpadními vodami

- **Vypouštění odpadních vod vždy vyžaduje povolení vydané příslušným vodoprávním úřadem:**
 1. Povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona
 2. Ohlášení vodního díla podle § 15a vodního zákona
 - ČOV do kapacity 50 EO, výrobky označované CE podle zvláštního právního předpisu (certifikace)
- **Využívání upravených odpadních vod bez povolení lze pouze v případě, že nedochází k jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních (využití šedých vod, splachování, zavlažování zelených střech,).**
- **Vždy je v kompetenci vodoprávního úřadu, zda a za jakých podmínek povolí vypouštění odpadních vod.**

Vypouštění odpadních vod do vod podzemních

- Vypouštění odpadních vod do vod podzemních může být přímé nebo nepřímé:
 - I. **Přímé vypouštění** odpadních vod do podzemních vod je **zakázáno** (§ 38 odst. 9 vodního zákona). Jedinou výjimkou je čerpání povrchových nebo podzemních vod a jejich následné vypouštění do těchto vod za účelem získání tepelné energie (§ 8 odst. 1 písm. d) vodního zákona).
 - II. **Nepřímé vypouštění** do vod podzemních je takové vypouštění, kdy je odpadní voda vypouštěna do podzemních vod přes půdní vrstvy.

Nepřímé vypouštění odpadních vod do vod podzemních (§ 38 odst. 9 VZ)

- Vypouštěné odpadní vody:
 - z jedné nebo několika územně souvisejících staveb pro bydlení, staveb pro rodinnou rekreaci nebo z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby,
 - vzájemně související stavby, jejichž výstavba se uskutečňuje jedním stavebním záměrem na souvislém území nebo ke společnému účelu, příp. soubor staveb, kdy stavba hlavní určuje účel stavby,
 - v případě více samostatných staveb (nejsou souborem staveb či územně souvisejícími stavbami pro bydlení, tj. neodpovídají definici výše), musí být konkrétní situace zohledněna ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, tj. možnosti místních podmínek (obdobně jako studny)
- **povolené množství nesmí překročit max. 15 m³/den na jedno zařízení sloužící k vypouštění OV (= cca 150 EO)**

Náležitosti žádosti o povolení

- Specifikováno v dokladové vyhlášce č. 183/2018 Sb. – ustanovení § 6 a § 7 (Přílohy č. 4 a 6)
- **VPÚ musí striktně trvat na splnění všech formálních a věcných náležitostí žádosti o povolení** (*projektová dokumentace – jedná se o VD, vyjádření správce povodí, provozní řád, a další....*)
- § 2, 3 a 50 správního řádu ukládají správnímu orgánu zjistit „skutečný stav věci“, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí ve věci (pokud vyjádření obsahuje nedostatečné informace pro rozhodnutí VPÚ)
- V případě, že je vyjádření v rozporu s informacemi, kterými VPÚ ze své úřední činnosti disponuje či podklady od jiných správních úřadů nebo obecně známými skutečnostmi, musí VPÚ zvážit do jaké míry tyto „vady“ brání vydání povolení a případně vyzvat žadatele o povolení, aby vzniklé pochybnosti odstranil

- Nenaplnění uvedených ustanovení může být důvodem ke zrušení rozhodnutí - *judikatura Nejvyššího správního soudu rozhodnutí (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2003, č. j. 2 A 1114/2002-23, č. 166/2004 Sb. nebo rozsudek NSS ze dne 24. 9. 2003, č. j. 2 A 1105/2002-22, č. 153/2004 Sb.)*
- Nepředloží-li žadatel náležitosti žádosti, postupuje se podle ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu – „*Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64)*“.

Vyjádření osoby s odbornou způsobilostí

- Cílem vyjádření osoby s odbornou způsobilostí je posoudit, zda vypouštěná odpadní voda může ohrozit, případně do jaké míry může ovlivnit, jakost a kvantitu podzemních vod

Osoba s odbornou způsobilostí **posoudí podmínky** vypouštění odpadních vod:

1. Specifikaci vsakovacího prvku,
2. Posouzení, zda místní geologické a hydrologické podmínky vyhovují podmínkám vsakování,
3. Vliv na kvantitu a kvalitu podzemní vody,
4. Zhodnocení množství zasakované vody a volbu optimálního typu a konstrukce zasakovacího prvku, ve vztahu k vsakovací schopnosti půdních vrstev a horninového prostředí, k hloubce a sezónnímu kolísání hladiny podzemní vody, k místu odvodnění zasakované vody, k riziku **podmáčení terénu** zasakovanou vodou nebo k jinému negativnímu **dopadu na okolní stavby**, vodní díla a další zařízení, **zájmy ochrany přírody, OPVZ atd.**

Stanovení emisních limitů

- Ukazatele a hodnoty jsou stanoveny v NV č. 57/2016 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních (tj. emisní standardy = nepřekročitelné hodnoty)
- jsou uvedeny v Příloze č. 1 NV – s ohledem na podmínky **bud'** limity odpovídající **těmto** hodnotám či jsou stanoveny **přísnější (důvod ochrany)**
- **Emisní standardy (nepřekročitelné hodnoty):**
 1. **Tabulka 1A** - pro jednotlivé stavby pro bydlení a rodinnou rekreaci,
 2. **Tabulka 1B** – pro jednotlivé stavby poskytující ubytovací služby (navíc ukazatel fosfor celkový),
 3. **Tabulka 1C*** – mikrobiologické znečištění (pokud vyplýne z HG posouzení, pro obě kategorie)

Náležitosti povolení (doba platnosti + stanovení místa vypouštění)

- **Doba platnosti**

Povolení se vydává **nejdéle na dobu 10 let** (může se jednat o dočasné řešení situace. V takových případech se doporučuje vydat povolení na dobu kratší, resp. pouze do doby, kdy je např. předpokládáno napojení na veřejnou kanalizaci)

- **Místo vypouštění**

Místo vypouštění odpadních vod musí být určeno **souřadnicemi** v systému S-JTSK, vhodné je doplnit je **mapkou se zákresem**. Doporučuje se tuto informaci vyžadovat již v projektové dokumentaci nebo ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí. Protože se v mnoha případech jedná o plochu a nikoli bod, bere se v úvahu střed plochy.

Přiměřené (minimální) odstupové vzdálenosti dle vyhlášky č. 501/2006 Sb.

Náležitosti povolení (způsob vypouštění – typová zařízení)

Zařízení používané k čištění odpadních vod

- Septik + další čistící zařízení (ČSN EN 12566 - 1,4 ČSN EN 12566 - 2,5),
- Balená čistírna odpadních vod (ČSN EN 12566-3),
- Balená čistírna odpadních vod + další čistící zařízení (ČSN EN 12566-3, ČSN EN 12566-5, ČSN EN 12566-7)

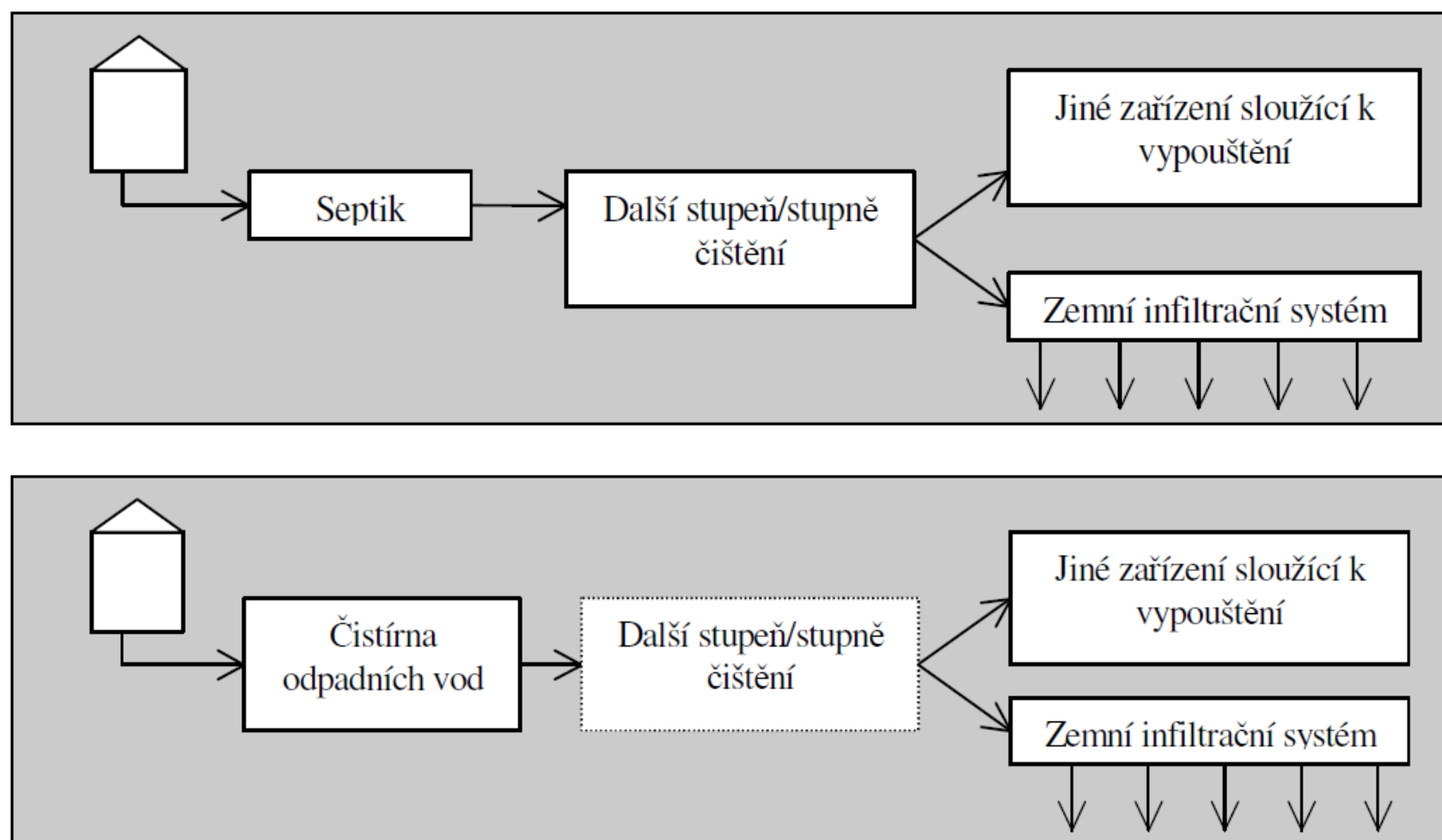
Zařízení/způsoby používané k vypouštění odpadních vod (vsakovací prvek)

- Vsakovací příkop (ČSN EN 12566-2),
 - Infiltrační (vsakovací) lože (ČSN EN 12566-2),
 - Zálivka, rozstřík
- Poznámka: z hlediska požadavků na plochu nebude systém septik + další čistící zařízení použitelný pro zdroje větší než 10 EO

Náležitosti povolení (způsob vypouštění)

- Způsob vypouštění odpadních vod** (uvedeno a popsáno vždy v PD)

Náležitosti povolení (způsob vypouštění)

- Samotná kombinace akumulční jímka (žumpa) + vsakovací prvek – **NELZE POVOLIT**, je nutné vždy **předřadit adekvátní stupeň čištění** odpadních vod (domovní ČOV, septik + **dočišťovací zařízení**).
- Je-li předčištěná odpadní voda za dočišťovacím zařízením akumulována (např. ve stávající jímce - žumpě), je možno povolit vždy jen v kombinaci s příslušným vsakovacím zařízením (vsakovací příkop, vsakovací lože, rozstřík), příp. musí mít akumulční prostor dostatečný objem pro období, kdy není nutné zalévat (*odhad množství dle produkce – dle vyhlášky č. 428/2001 Sb.*).
- Existence výše uvedených příslušenství nemá vliv na povinnost mít povolení k nakládání s vodami.

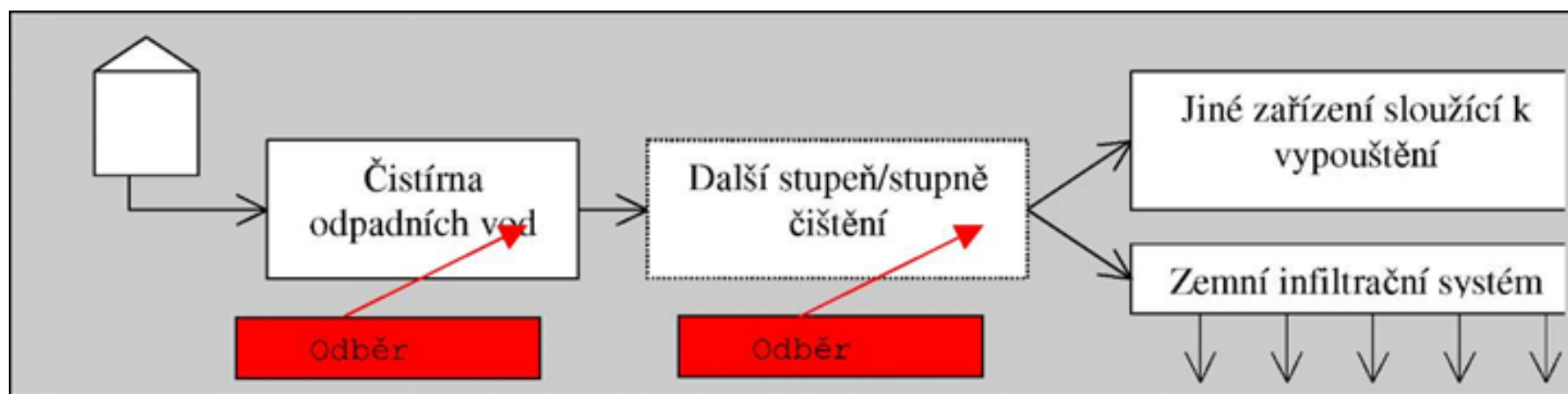
Náležitosti povolení (maximální množství vypouštěných odpadních vod)

- Určuje se podle údajů **vodoměru** odebrané pitné nebo **měření na výstupu z čistícího zařízení**. U čistících zařízení s kapacitou pod 50 EO lze použít odhad množství ze směrných čísel roční potřeby vody dle přílohy č. 12 vyhlášky č. 428/2001 Sb.
- Absorpční kapacita horninového prostředí na základě závěrů HG posouzení.
- **Pozn.:** *Vždy je třeba respektovat maximální možnou kapacitu čistícího zařízení, a to i ve vztahu k ročnímu období.*

Náležitosti povolení (odebírání vzorků)

- Odběrné místo č. 1 – za balenou čistírnou odpadních vod,
- Odběrné místo č. 2 – za dalším stupněm čištění (odvodňovací kanál, šachta)

- Typ vzorku/četnost:
 - 2 x ročně s typem **vzorku A** (= dvouhodinový směsný vzorek získaný sléváním 8 dílčích vzorků stejného objemu v intervalu 15 minut),
 - pokud je čistící zařízení vybaveno akumulčním prostorem pro vyčištěnou odpadní vodu umožňující hydraulickou dobu zdržení alespoň 2 hodiny, je možné použít typ vzorku **prostý jednorázově odebraný** z akumulčního prostoru

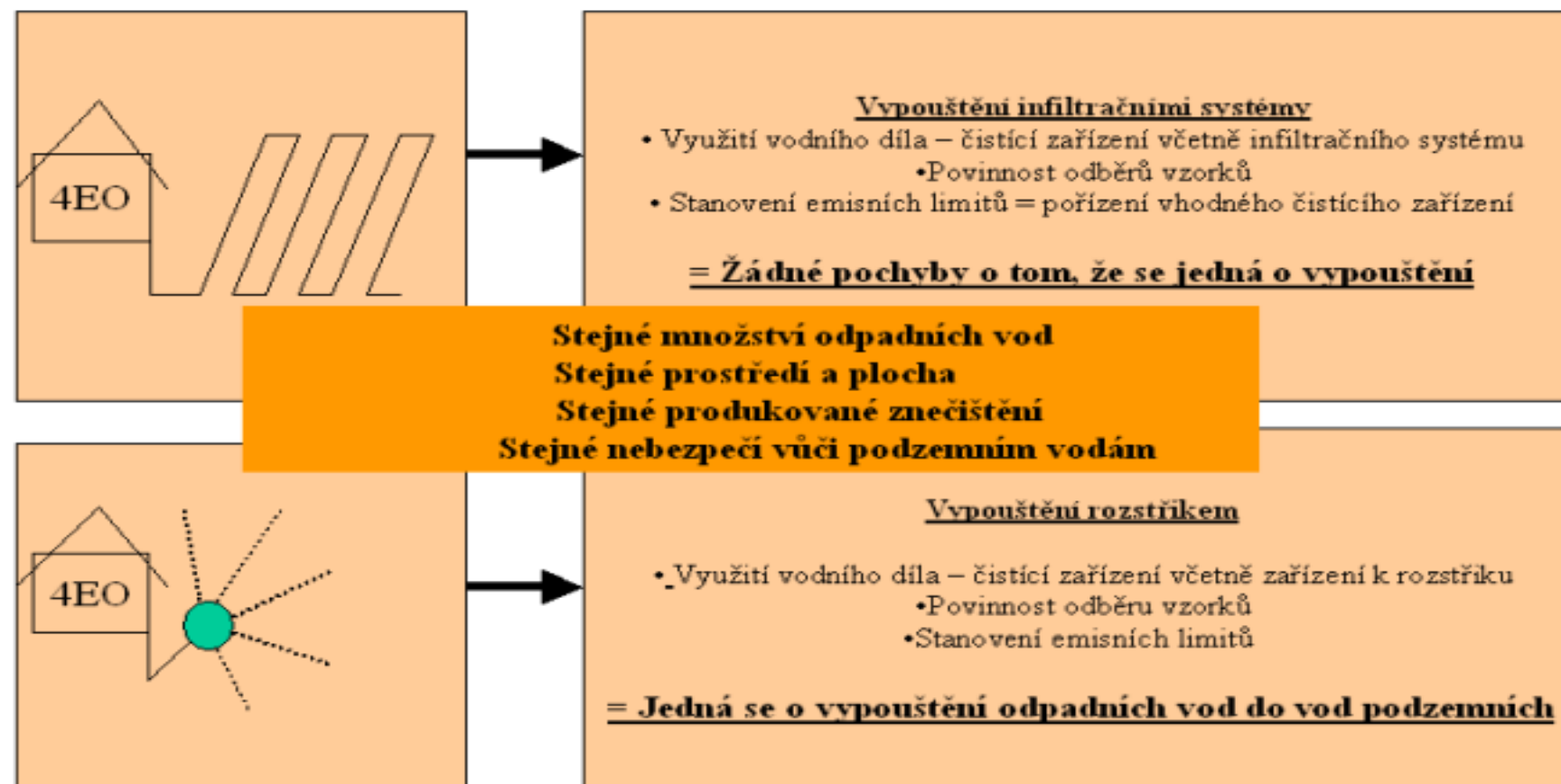
Poznámka:

DČOV na ohlášení podle ustanovení § 15a vodního zákona označená CE musí deklarovat účinnost čištění v % podle Přílohy č. 2 k nařízení ($CHSK_{Cr}$ – 90 %, BSK_5 – 95 %, N_{celk} – 50 %, P_{celk} – 40 %). Rovněž se na ni nevztahují povinnosti podle ustanovení § 38 odst. 6 vodního zákona.

Zařízení k vypouštění OV (infiltrace X rozstřík)

- **Rozstřík, zálivka, apod.** – „pouze“ jeden ze způsobů vypouštění, jedná se tak o způsob využití vodního díla.
- Možnost stanovení mikrobiologických ukazatelů (*Escherichia coli*, *Enterokoky*) – dle závěrů HG posouzení.

Ohlašovací povinnost znečišťovatele

- Podle § 38 odst. 6 vodního zákona je ten, kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních **povinen předávat údaje o vypouštění znečištění** (kvalitativní i kvantitativní) vodoprávnímu úřadu, který vydal povolení (výjimkou DČOV na ohlášení s označením CE).
- Slouží pro kontrolu dodržování emisních limitů dle povolení.
- Pokud je povoleno vypouštění více než 6 000 m³/rok, je znečišťovatel povinen předávat tyto údaje pomocí systému ISPOP 2
- https://www.ispop.cz/prehled-ohlasovacich-povinnosti/#prehled_povinnosti-0

Děkuji za pozornost

